AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL : 6

KASIKATÜR

SAYI : 66 • EKİM 1998

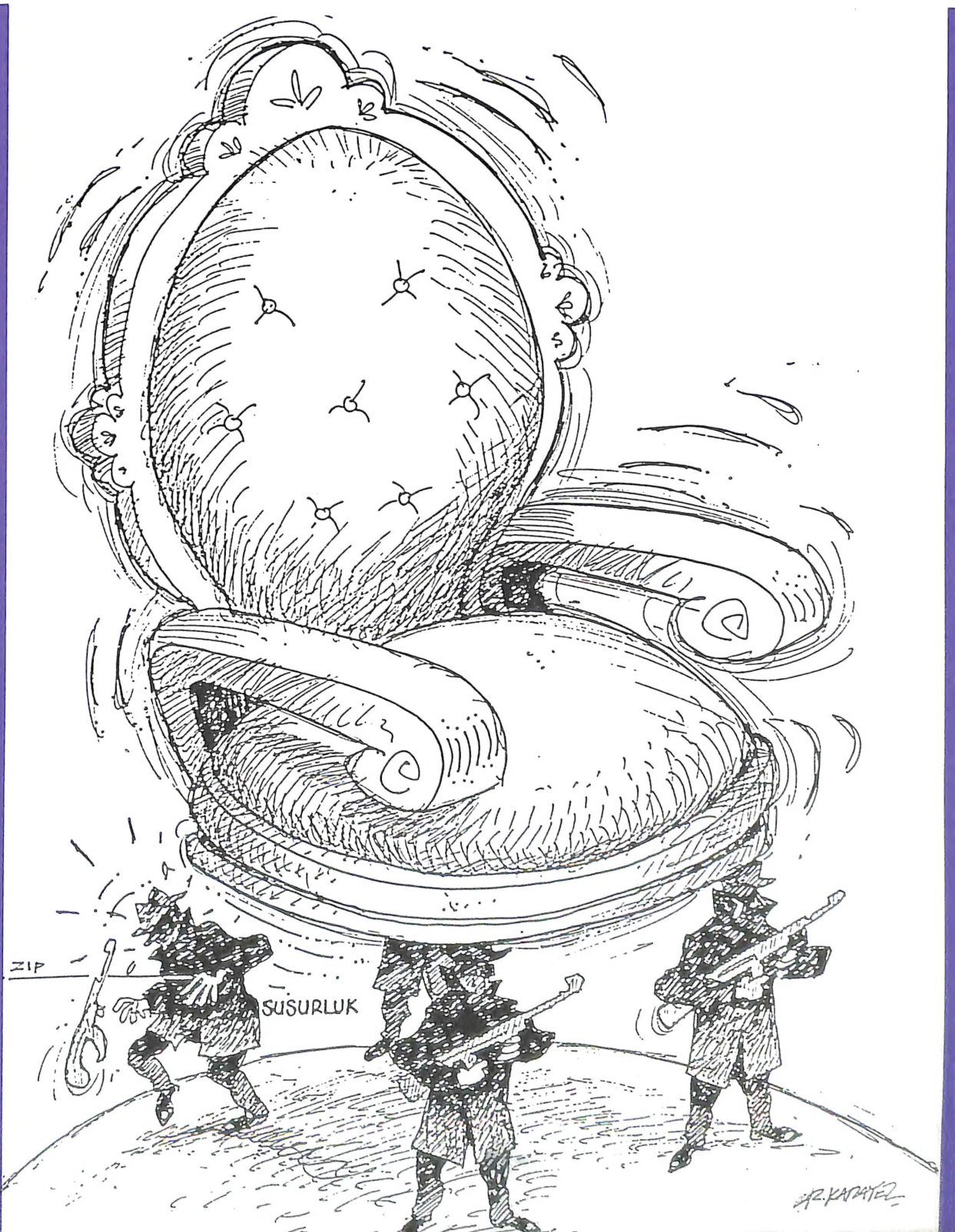

ALİ DİVANDARİ

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ
ANKARA TEMSİLCİLİĞİ ADINA
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MURAT ÖZMENEK

YAYIN KURULU
ALİ FUAT SÜER
CUMHUR GAZİOĞLU
OKTAY BİNGÖL
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
HİCABİ DEMİRCİ
MURAT SAYIN

KATKIDA BULUNANLAR
ALİ ULVİ ERSOY
ALİ DİVANDARİ
ALTAN ÖZKESİCİ
AHMET ERKANLI
AKIN ÖNDER
BİROL CÜN
BÜLENT ÖKUTAN
CEM KOÇ
CEM KENAN ÖNGÜ
CEZMİ ERMİŞ
CANOL KOCAGÖZ
EROL ÖZDEMİR
ERDOGAN KARAYEL
FERRUH DOGAN
FETHİ DEVELİOĞLU
DİNÇER PİLGİR
HÜSEYİN TANYERİ
HİCABİ DEMİRCİ
HATAY DUMLUPINAR
HASAN UYSAL
GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU
İZEL ROZENTAL
NURİ BİLGİN
KADİR DOGRUER
KURTULUŞ KAYALI
KEMAL ÖZYURT
MÜMTAZ İDİL
MUSTAFA BİLGİN
MEHMET KAHRAMAN
MİLKO DİKOV
NECATİ ABACI
OĞUZ GÜREL
ÖZCAN ÇALIŞKAN
RUHİ TEK
TONGUÇ YAŞAR
TAYFUN AKGÜL
TURGAY KARADAĞ
SAMİ CANER
SEÇKİN TEMUR
SERDAR ÇAKIRER
YÜKSEL BAYRAM
YİĞİT ÖZGÜR
YENER ÇAKMAK

DERGİ TEMSİLCİLİKLERİ
Antalya/Cihan İşbaşı • Bursa/Mümin Bayram • Çorum/Altan Özkesici • İzmir/Cem Koç • Trabzon/Adnan Taç • Mersin/Serdar Kutça • Sinop/Seyit Saatçi • Zonguldak/Kürşat Coşkun • Kıbrıs/Hüseyin Çakmak

DİZGİ : DAMAR LTD. ŞTİ. • ANKARA
Özveren Sok. 3/8 Demirtepe Tel: 232 01 11

BASKI: YORUM BASIN YAYIN SAN. LTD. ŞTİ.
Fevzi Çakmak Sk. No: 15/C Tel: 229 00 76 Ank.

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ
Konur Sokak 31/10 Kızılay-Ankara
Tel/Fax: 417 37 28

POSTA ÇEK NO: 104902 METİN PEKER
Altı Ay: 3.000.000 TL • Bir Yıllık: 6.000.000 TL

Kapak Karikatürü: ERDOĞAN KARAYEL

Karikatür Dergisi'ndeki eserler yazılı izin alınmadan kesinlikle yayınlanamaz.

Karikatürcüler Derneği

Sevgili Karikatür Dostları

Karikatürcüler Derneği'nce düzenlenen 18. Uluslararası Nasrettin Hoca Karikatür Yarışması Ödül Töreni Karikatür Dostlarının ve Sanatçılarının geniş bir katılımı ile gerçekleştirildi. 6 Ekim 1998 tarihinde yapılan gecede yurtdışından karikatür sanatçıları dostlarımızda konuklar arasındaydılar. Bu yılkı ödül törenimizin en büyük özelliği ise son yıllarda karikatürcüler arasında sağlanan birlikteliğin en yüksek düzeye ulaşmış olmasıydı.

Mazlum Çimen, Yasemen, Suavi, Sümer Ezgü, Ekrem Ataer ve Cem Karaca'nın şarkıları ile renk kattıkları ve yazarımız Hasan Uysal'ın sunduğu gecede karikatür sanatçılarının en büyük dileği Nasrettin Hoca Karikatür Yarışmaları'nın daha da büyüyerek yaygınlaşması ve gelecek yıllarda tekrar bir araya gelinmesiydi.

* 1998 yılı Karikatürcüler Derneği Yönetim Kurulu Karikatür '98, Emek, Barış, 1998 Nasrettin Hoca Karikatür Yarışması, Karikatür Sempozyumu Albümlerini karikatür sevenlerin beğenisine sundu. Albümlerden edinmek isteyen sevgili dostlarımız Karikatürcüler Derneği Yerebatan Sarayı Çıkışı Sultanahmet/İstanbul adresine başvurabilirler.

* **VE ÇETELER :** İçimiz dışımız çete oldu, ülke gündeminde bir çetedir gidiyor, meğer çeteye dahil olmayan bir biz karikatürcüler kalmışısız, çeteymiş, kasetmiş bir gecede 700 trilyon el değişmiş, o şunu vurmuş, bu onu vurdurmuş, o il başkanı, bu milletvekili, şu bakan. Bu konularla ilgili günlerdir basın ve TV'lerde çok şeyler söylendi ve yazıldı, biz de çizgilerimizle çetelerin çeteresini çizmeye çalıştık, işe yarayacak mı? Çeteleri, çeteler mi arayacak, çeteler mi soruşturacak? "Su ver oğlum çetesiz olsun" demeden yaşayabilecek miyiz?

Bu ülkenin sanatçıları olarak, etkili ve yetkili devlet büyüklerimize şunu sormak istiyoruz?

Devlet(!) adına kurşun atıp, kurşun yiyen çoğu asker kaçağı, yeşil pasaportlu, eroin ve silah kaçakçısı bu şerefli katiller, bu çete başları ve mensupları nasıl çeteleştiler? Arkalarında hangi siyasiler var hep soru işareti, Çakıcı'ların, Peker'lerin, Şahinler'in, Sarı Avniler'in yakalanması ne yazar.

Bataklık halen faaliyette.

MAKSAT MUHABBET

■

hASAN uYSAL

■

TC 75 DE, TÇ KAÇ YAŞINDA?

TC'nin bu yıl 75. yaşını kutluyoruz ya, içime bir kurt düştü, acaba TÇ (Türkiye Çeteleri), TC'nin ağabeyi mi yoksa kardeşi mi olur diye...Çerkez Ethemleri saysak, ağabeyi...Ama onların çağımızın ahlaksızları ile ne ilgisi var? Yok yok, TÇ; TC'nin kardeşi oluyor!

Bu konuda yazacak, söyleyecek sözüm çok fazla ama yerim dar! En iyisi sözü fazla uzatmadan, kimlerin o akıl almaz gelirleri, küt diye milyonlarca dolar ortaya çıkarıverişleri, sosyeteye girişleri, süslü püslü sözde sanatçılara, genç kızlara el koyuşları, fabrika, otel, arazi, ada, kulüp, gazete, KİT ya da TV alışları, emniyet müdürlüğündeki atamalardan, seçilen milletvekillerine hatta kurulan hükümetlere kadar rolleri sizi şaşırtıyorsa, gelin bunun kökenlerinden en önemlisine, yani şu mübarek, "uyuşturucu işine" bir bakalım.

ABD'nin Uluslararası Uyuşturucuyla Mücadele Dairesi tarafından hazırlanan rapor, her nasılsa Almanya, Hollanda, Danimarka gibi ülkelerin ilgili komisyonları tarafından hazırlanan raporlarla tıpatıp aynı çıkmış. Raporda, geleneksel olarak kokain tüketen Amerikan pazarında eroine doğru güçlü bir yönelişin başlamış olmasına dikkat çekiliyor ve Kolombiya, Venezuela, Peru ve Guatemala gibi ülkelerde afyon ekim alanlarının daraldığı, ancak Burma, Afganistan ve Laos'ta bu azalmayı etkisiz bırakacak bir artışın gerçekleştirildiği belirtiliyor. Aynı rapor, Afganistan afyonunun 75. yılını kutlayan TC'ye taşınarak burada eroine dönüştürüldüğü ve daha sonra Avrupa ve ABD'ye sevkedildiği görüşüne de yer veriyor.

Hammaddesi afyon olan eroin, kokain kadar bağımlılık yaratmasına ve ölümcül olmasına karşın, uyuşturucu tüccarlarının uzun vadeli planlarına daha uygun özelliklere sahip: Çünkü sürekli kokakin kullanımı, kullanıcının beş yıl sonunda ölümüne neden olurken, eroin bağımlısı "fix" bir do kullanması durumunda on yıldan fazla yaşayabiliyor. Bu nedenle ABD'deki uyuşturucu bağımlıları arasında eroin gittikçe daha fazla rağbet görüyor. Bu rakam geçtiğimiz dönem 600 bine çıkmış ve öyle görünüyor ki, bu yükseliş devam edece. ABD'de de 2.1 milyon "sert" kokain bağımlısı giderek eroin kullanmaya başlamış. Dünyanın başka yerlerinde de, eroin tercih edilen madde konumunda. Güneydoğu Asya'da bol bol ekilen haşhaş, tüm Avrupa'da eroinin uyuşturucu pazarlarını istila etmesine yol açmış durumda. Balkan Yolu'nun kuzey hattından, Çek Cumhuriyeti, Macaristan ve diğer Doğu Avrupa ülkelerine gittikçe büyüyen ölçüde eroin taşınıyor. Avrupa'ya ve Afrika'nın diğer ülkelerine dağıtılacak eroinin toplanma merkezi Nijerya. Güneydoğu Asya'da ise, eroin, geleneksel afyon kullanımının yerini alıyor. Nitekim genç nüfus içinde hızla artan uyuşturucu bağımlılığı, Çin'in uyuşturucu bağımlılığı sorunuyla tanışmasına neden olmuş. Tayland'da, dağlık bölgelerde yaşayan kabileler artık afyon yerine eroin kullanıyor. Kısacası, nereye baksak, eroin ticaretinin hızla gelişmekte olduğunu görüyoruz.

Uyuşturucu tüccarları açısından uyuşturucunun çekiciliği, büyük ölçüde toptan satış avantajlarından kaynaklanıyor. Eroin ve kokainin sokak düzeyindeki fiyatları aşağı yukarı aynı iken (yaklaşık gramı 100 dolar), toptan satış düzeyinde eroin ticareti, uyuşturucu kartellerine diğer uyuşturucuların yirmi katı kâr bırakıyor. Bir kilo kokain 10.500 ile 40.000 dolar arasında satıldığı yerde, eroinin kilosu toptan 150.000 ile 250.000 dolar arasında gidiyor.

Avrupa Güneydoğu Asya eroini için sürekli büyüyen istikrarlı bir pazar durumunda. Yıllardır kaçakçılık için kullanılan Türkiye-Avusturya hattı, kuzeye doğru Romanya, Macaristan ile Çek ve Slovak Cumhuriyetleri; güneye doğru ise Hırvatistan, Slovenya, Makedonya, Yunanistan ve Arnavutluk doğrultusunda yaygınlaşmış durumda. Slovakya, Uzakdoğu eroininin Batı Avrupa'ya yayılmasında anahtar rolünde...Slovakya'da, Türkiye'den Almanya'ya giden TIR'lardan yakalanıp el koyulan eroin miktarının 200 kg gibi rekor bir düzeye ulaşması, "üç çatallı" Balkan yolunun eroin ticaretinde kazandığı önemin göstergesi. Önemli Avrupa kentlerinde, dağıtım kollarına sahip değerli vatandaşlarımızdan oluşan uyuşturucu kaçakçısı gruplar, Balkan yolundan gelen eroinin önemli bir bölümünü denetliyorlar.

Uyuşturucu pazarı açısından Rusya da gittikçe önem kazanıyor. Bu ülke hem uyuşturucunun Batı pazarlarına aktarıldığı bir kanal, hem de illegal amphetamin ve afyon üreticisi konumunda. SSCB'nin dağılması ve pazar ekonomisine geçiş, Rusya'yı, narkotik de dahil olmak üzere, organize ve mali suçlara karşı savunmasız bırakmış. Rusya'da uyuşturucu kullanımı her yıl yüzde 50 oranında artıyor ve halihazırda, 2 milyon uyuşturucu bağımlısı bulunuyor. Uyuşturucu trafiği ve dağıtımının Rus suç örgütleri tarafından yönetildiği açık. Bunların birçoğu Orta Asya, Trans-Kafkas devletleri ve Ukrayna'da yerleşik küçük suç çeteleri ve büyük kentlerdeki dağıtıcılarla ilişkili. Ukrayna'nın, Orta Asya ve Türkiye'den gelen uyuşturucunun Avrupa'ya nakledilmesinde oynadığı önemli rol, bu ülkede, ilk altı ayda 23 ton uyuşturucunun ele geçirilmesiyle de doğrulanıyor. Kazakistan, Kırgızistan ve Azerbaycan gibi, eskiden SSCB'nin ihtiyacı olan afyonu üreten değerli ırkdaşlarımız, şimdi eroin trafiğinde önemli bir rol oynamaya başlamış.

Güneybatı Asya'da, afyon üretimi önemli bir artış gösteriyor. Artışın büyük bölümü, ABD desteğiyle yönetime el koyan din kardeşlerimizin denetimindeki Afganistan'dan. Araştırmalar, Afganistan'daki haşhaş ekim alanlarının, geçmişe göre yüzde 33 arttığını gösteriyor. Afgan afyonu, Avrupa'ya giden eroinin ana kaynaklarından biri. Pakistan'daki Quetta'da yoğunlaşmış bulunan gelişkin kaçakçı örgütleri, baz morfin ve eroini Afganistan'dan uluslararası pazarlara taşıyor. Bu gruplar, Afganistan'dan getirdikleri uyuşturucuyu Pakistan üzerinden gemiler aracılığıyla Türk ve İranlı alıcılara iletiyor. Türk ve İranlı alıcılar da bu malı, İran üzerinden uluslararası kanallara sokuyor. Bu afyonun büyük bölümü, işlenmek üzere Türkiye'ye geliyor. Afyon burada eroine dönüştürüldükten sonra esas olarak Avrupa'ya, daha küçük bir bölümü ise ABD'ye satılıyor.

Daha anlatalım mı? 75. yaşındaki asil devletimiz ne yaptı bu işleyiş için? Eroin paraları PKK'ya gitmesin diye, Kürt çeteleri, Türk çakallara, Çatlılara, Çeliklere, Kılıçlara, Heybetlilere, Çakıcılara, ülkücü çek-senet mafyasına, havale edip, eroin işini asil Türk kardeşlerimize verdi. Kim bunlar, şimdi hangi şerefli koltuktalar?

Para kirlidir, Türk sermayesinin parası daha da kirlidir. Ve yarın "Eroinci devlet" olarak yargılanacak olan bizim devletimiz değil, bu çakallarca işgal edilmiş devlet olacaktır! Üstelik bu devletin de, Afganistan'daki Taliban zibidilerinin de ardında bal gibi ABD vardır...

MURAT ÖZMENEK

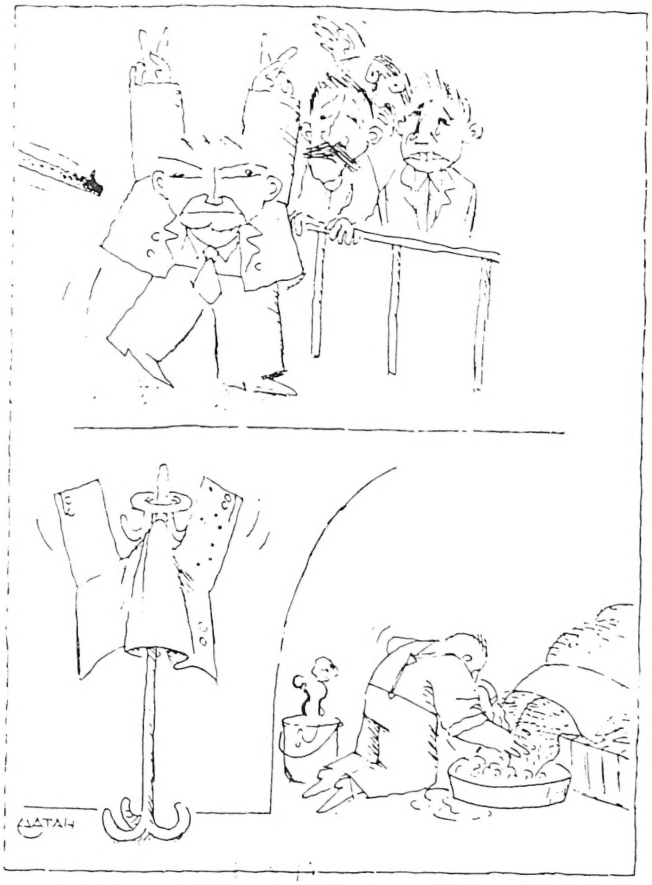

HATAY DUMLUPINAR

EROL ÖZDEMİR

HAYAT HİKÂYELERİ ARTARKEN... (II)

ZARF İLE MAZRUF

KURTULUŞ KAYALI

Burada önemli olan nokta düşünce açısından da Mustafa İnan'ın daha içe dönük bir tavır içinde bulunmasıdır. Onun konulara yaklaşım tarzı önemli bir farklılık arzetmektedir: "Bütün bu makalelerin bilim dünyasını sarsacak nitelikte olduğu ileri sürülemez." dedi orta yaşlı profesör, "Bunların hepsi Türkiye'de yayımlandı ve çoğu Türkçe yazılmıştı, Mustafa, bu makaleleri yabancı dergilere göndermeyi düşünmüyordu. Ülkesinde etkili olmayı ve geniş bir çevreye yayılmayı düşünüyordu. Ülkede derinlikten önce yaygınlığın önemli olduğunu düşünüyordu ve geniş bir alana yayılan suyun derinliği azalır diye düşünüyordu!" (4) Bu düşüncede ifade edilen tavır büyük ölçüde dışa dönük olan yaklaşımdan farklıdır. Sabri Ülgener'in bağlı bulunduğu düşünsel konum da Alman tarihçi okuluyla bağlantılı bir şekilde anlaşılmıştır. Bu durum sadece Sabri Ülgener için değil, daha sonraki dönemin bazı akademisyenleri için de düşünülmüştür. Değerlendirme şekli tabii ki genel bakış açısıyla bağlantılıdır.

Konunun daha geniş bir şekilde anlaşılması için bir başka husus kavranmalıdır. Bir başka anı kitabında Yahya Kemal hakkında farklı bir değerlendirme yapılmaktadır. Fakat bu değerlendirme Yahya Kemal'in şairliği üzerine olmayıp kişiliğiyle bağlantılıdır: "Ahmet Haşim'in kişiliği bana ne kadar çekici geldiyse, Yahya Kemal'inki de o kadar itici geldi. Yahya Kemal usta bir şair, ama küçük bir insandı. Onu tanımadan yalnız şiirlerini okuyanlara gıpta ediyorum. Ne yazık ki, ben yakından tanıdım onu. Nâzım Hikmet'in bir şiirinde dediği gibi, göğsünde yürek yerine bir 'idare lambası' yanardı. O idare lambasının cılız ışığı bile sönerdi zaman zaman. Üvey babamın yalancısıyım ama, Falih Rıfkı, Mustafa Kemal'in ayaklarına kapanıp yalvaran bir tek kişi gördüm hayatımda. O da Yahya Kemal'di. Resmen ayaklarını öpüyordu" demişti. (5) Kişiliğinin bu olumsuz yanının şairliğini de etkilediği bir başka yerde söylenmektedir: "Adam büyük şair; ahlâkından sana ne? Nediye deşiyorsun bunları?" diyerek, bana karşı çıkanlar olabilir. Ama, ben, onun büyük şair olduğuna da inanmıyorum. Ustasına usta, ama gerçekten büyük şair değil bence. Çünkü öyle olsaydı, bu kadar küçük bir adam olmasının yolu yoktu. Büyük bir şairin yığınla kusuru olabilir... Yani ahlâka aykırı ne varsa hepsini yapabilir. Ama bu rezilliğin içinde yücelik kıvılcımları vardır her zaman. Yüreği, Yahya Kemal'inki gibi, fitili kısılmış bir idare lambası değildir. Ona kızarsınız; ama Yahya Kemal'i yakından tanıyanların onu hor gördüğü gibi büyük bir şairi hor göremezsiniz." (6) Burada diğer akademisyenden çok belirgin bir şekil de Yahya Kemal'i farklı değerlendirmektedir. Bunun nedenleri üzerinde durulduğunda belki yakından tanımış olması belirleyici görünmektedir. Ancak Mustafa İnan'ın edebiyat akademisyeni olmamasına rağmen Yahya Kemal'e Mina Urgan'a göre çok olumlu yaklaşmasının nedenleri üzerinde durulmalıdır. Burada önemli bir ilgi alanı farklılığı ötesinde hatıratların yazılış tarzına bakmak gerekmektedir. Mina Urgan sadece gördüklerini yazmaktadır. Buna mukabil Berkes'in, Ülgener'in ve İnan'ın tahlillerinin gerisinde akademik denebilecek bir düşünsel birikim bulunmaktadır. Urgan bir anlamda sadece duyduklarını ve gördüklerini yazmıştır. Onlar, yani yazdıkları kişiler üzerine kitabi bilgisi olsa değerlendirmesi bir ölçüde farklı olur. Bunu olumlu olur anlamına almamak gerekmektedir. Bir başka deyişle söylemek gerekirse o dönemin tahsilden geçmemiş herhangi bir kişisi de anı yazsa anlattıklarını değer yargılarının aynı olması halinde Mina Urgan gibi anlatırdı. Burada ilginç olan nokta üvey babasından Yahya Kemal hakkında aktardıkları. Bir ölçüde belki de bilinmeyen konuları yazıyor gibi bir edayla anlatıyor. Ama aynı anlatım belki de daha düzgün bir biçimde Falih Rıfkı Atay'ın **Çankaya** kitabında var. Hadi onu okumadı Yalçın Küçük'ün yazdığı temel kitaplarda bu husus defalarca Atay'dan alıntı yaparak aktarılmış. Bunların bir ölçüye kadar bilinmesi gerekirdi. Nitekim Atay'ın 1965'ten sonraki yaşantısının anlatılması da portrenin, Falih Rıfkı Atay portresinin daha düzgün bir şekilde çizilmesini sağlayabilirdi. Muhtemelen onun sevimli hali de tıpkı Yahya Kemal'in imajına dönüşebilirdi. Yani yakınındaki insanları da doğru üzgün tanıdığı kuşku götürmektedir. DÖnemin, 1960'lı yılların siyasal gelişmeleri konusunda birçok yanlış bilgi sunması da yazarın durduğu yeri daha belirgin kılıyor. Zaten bir başka çerçevede söyledikleri kendini iyice ele veriyor: "Bir dil fukarası olmamın nedeni, Türkçe kitap okumamamdı elbette. Öğrencilerime sabahtan akşama kadar söylediğim gibi, bir dili ancak okuyarak gerçekten öğrenebilirsiniz. Konuşma dili, 1500-2000 sözcüğün sınırlarını içinde kalır. İsterseniz Fransa'da, İngiltere'de ya da Amerika'da kırk yıl oturun, eğer kitap okumazsanız, ne doğru dürüst Fransızca öğrenebilirsiniz, ne de İngilizce. Bense, bu yabancı dilleri sürekli okuyor, ama kendi öz dilimi çok az okuyordum; çünkü 1940'tan önce, okuyacak fazla bir şey bulamıyordum. Edebiyatımızda bir Rönesans saydığım 1940'lı yıllardan sonra kendi ülkemin, şiirlerini, romanlarını, öykülerini okumaya başladım. Ondan önce ancak halk şairlerini okumuştum. (şimdi de büyük bir haz alırım halk şiirlerinden)." (7) Bu alıntıda Türkiye'de yazılıp çizilenlere aşina olmasının sınırlılığı açıkça ifade edilmektedir. Nermin Abadan Unat da Türkçeyi zor öğrendiğinin altını çizmektedir. Ama olayın salt dille bir ilişkisinin bulunduğunu söylemek gerçekçi olmaz.

Biraz da konu akademik ilgi alanlarından ya da daha doğru ifadeyle akademik ilgi alanı konusunda kendi tercihlerinden kaynaklanmaktadır. Bu önemli bir noktadır. Osmanlı tarihinin son dönemi ikisinin de ilgi alanına belirgin bir şekilde girmemiştir. İlginç olan noktalardan biri de kitaptaki bir olgusal yanlışın Ülgener, Berkes ve hatta tarihle akademik anlamda ilgilenmese bile Mustafa İnan tarafından yapılmayacağıdır. Abadan Unat geçmiş dönemden bahsederken belki doğru bir yorumu olgusal bir yanlışın üzerine bina etmektedir: "Önce Tanzimat Fermanı (1839), daha sonraları Senedi İttifak yolu ile Osmanlı İmparatorluğu'na yeni bir nefes kazandırmaya çalışan devrin hükümdar ve yöneticileri gözlerini hep Batıya çevirmişlerdir. (8)

Aslında kimi anlatımlara haksızlık etmemek gerekmektedir. Bir de madalyonun başka yönüne bakılmalıdır.

(4) a.g.e. s.213-214
(5) Mina Urgan, **Bir Dinozorun Anıları**, Yapı Kredi Yay., İstanbul, 1998, s.211-212
(6) a.g.e., s.213-214
(7) a.g.e., s.87
(8) Nermin Abadan-Unat, **Kum Saatini İzlerken**, İletişim Yay., İstanbul, 1996, s.165.

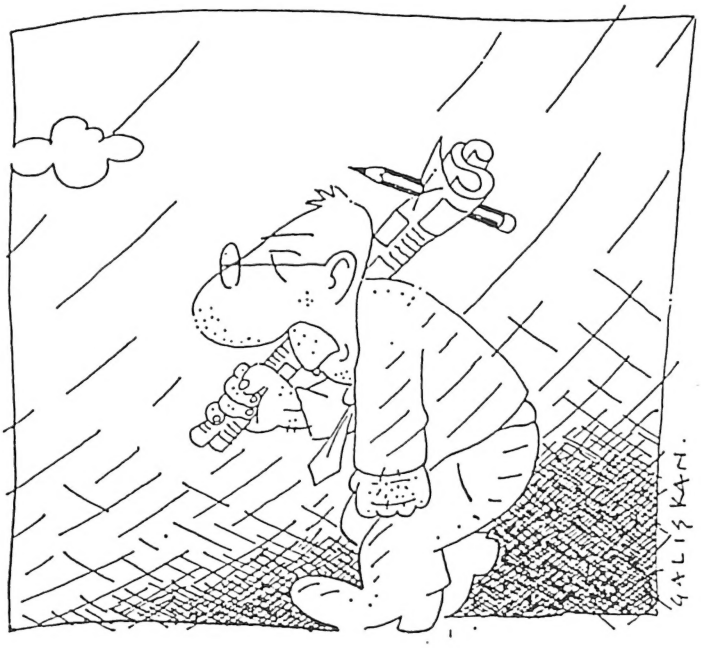

ÖZCAN ÇALIŞKAN

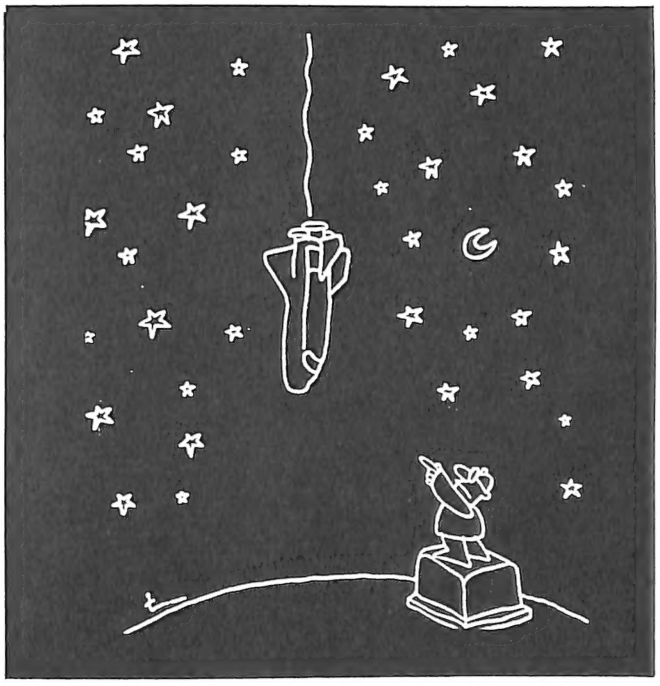

TAYFUN AKGÜL

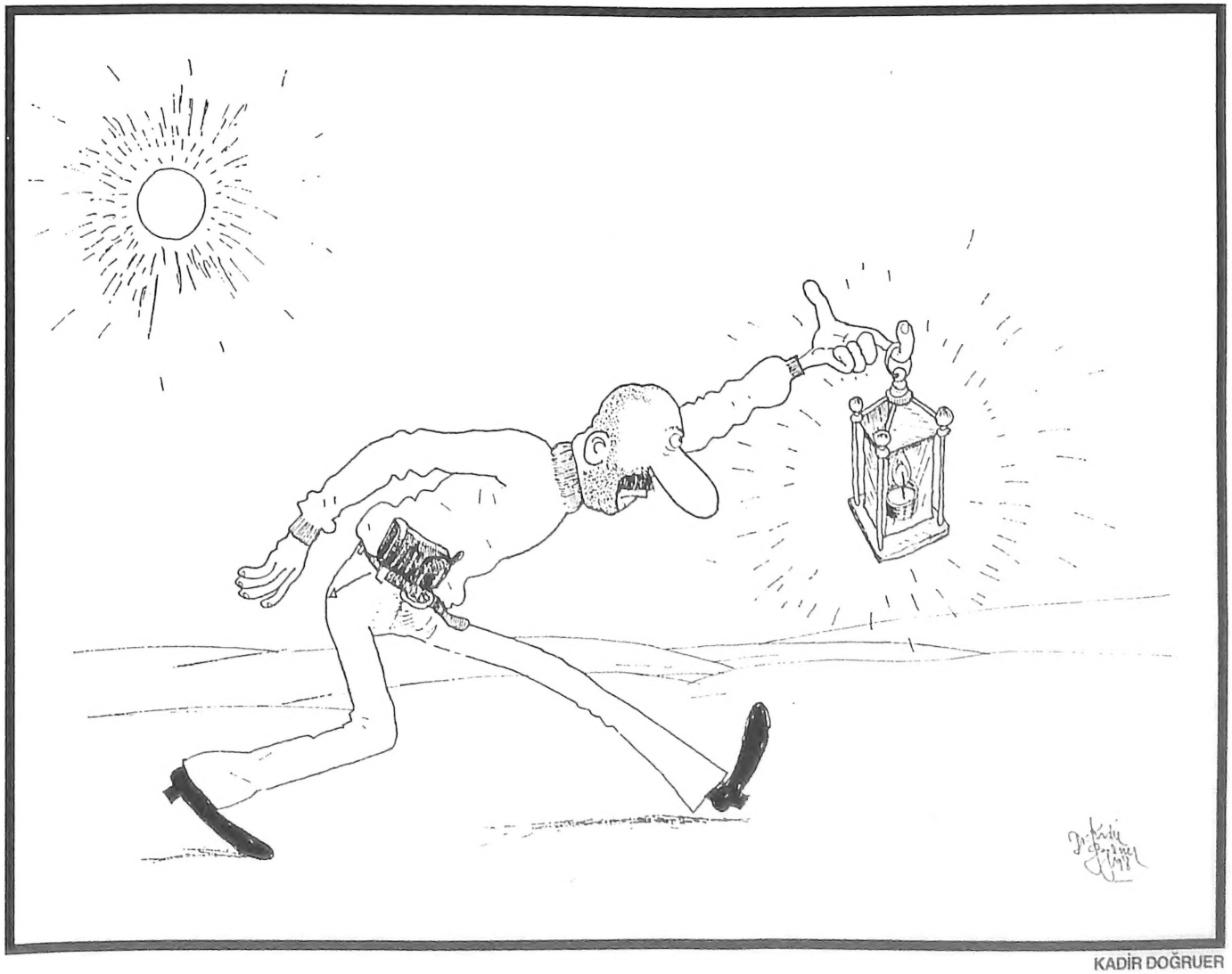

KADİR DOĞRUER

ÇİZGİ YERİNE

■

MÜMTAZ İDİL

■

VUELTO DEL MİCO

Karaipler Muz Şirketi temsilcisi Jinger Kind'ın kauçuk elini sıkmak üzere elini uzatan Chicago'lu darbeci Geo Maker Thompson, Kind öteki elini uzatmaya kalkınca, "Onu uzatın bay Kind, takma elinizi. Sahte kalkınmanın elini uzatın. Guatemalalılara getireceğimiz ilerlemenin elini. Sağlam olan elinize gelince, onu hazinenin anahtarını çevirmek ve silahın tetiğini çekmek için saklayacağız!"

Guatemala'nın Nobel Edebiyat Ödüllü yazarı Miguel Asturias, "Yeşil Papa" romanında, ülkesinin 1954 yılında ücretli askerler tarafından işgalini anlatır. 1950'li yılların başında Guatemala, bütün Güney Amerika ülkeleri gibi kaynamaktadır. Chicago'da planlanan bir hareketle, ülkenin muz kaynaklarına el konulması için harekâta geçilmiştir. İlk iş olarak ülkenin "devrimci" nitelikte "sivri" uçları ayıklanacak, ardından da ülkeyi çağdaş kalkınma düzeyine getirmek üzere ABD'li iş adamları bu ülkeye yatırım yapmak üzere geleceklerdir.

1950'li yılların baskıcı döneminde Guatemala'da ilk kez 13 Kasım 1960'da bir ayaklanma patlak verdi. Ayaklanmanın başında Luis Trejo adlı bir teğmen vardı. Trejo'ya, Luis Turcios Lima ile Yon Sosa takma adıyla Marcos Antonio adlı iki genç subay da yardımcı oluyordu. Üçü de ABD'nin Panama Kanalı yöresindeki Ford Gulick antigerilla kampında yetiştirilmişlerdi. Guatemala'ya döndükten sonra, tanık oldukları ağır siyasal bunalım, onları rejimi korumak değil, var olan rejimden kurtarma yoluna itti. Marksist değillerdi kuşkusuz, ama ülkedeki bunalım onları "13 Kasım Devrimci Eylemi, (M.R.13)" adlı örgütü kurmaya yöneltti. Askeri darbeci kimliklerini hiçbir zaman bırakmayan bu üç kafadar yine de ABD'nin antigerilla kamplarında aldıkları eğitimi, ülkelerinin kurtuluşuna yönlendirdiler.

Asturias, "Yeşil Papa" kitabında ülkesinin geçirdiği bu ağır bunalımı ve muz cumhuriyetine dönüşünün öyküsünü anlatır. Ama daha da ilginç olanı, Geo Maker Thompson ve yandaşlarının ülkenin yararına gibi gösterdikleri çalışmaları, paralı adamlarıyla nasıl el altından yürüttükleridir. Bunu ne Dona Flora ne Mayari ne de diğerleri anlayabilmiştir. Faili meçhul cinayetler, devletten beslenen silahlı çeteler ve geri dönülmesi imkânsız bir karşı devrim hareketinin muz tarlalarına yayılışı... Bir tek Chipo vardır her şeyin farkında olan. O da yalnız bir efsane olarak bataklıklardan sevgili Mayari'yi aramaktadır.

Politik düşünceler genetiktir, insanlar siyasi düşüncelerini genleriyle bir sonraki kuşağa aktarır ve Geo Maker Thompson'a göre hiçbir şey bu çeşit bir mirastan daha tehlikeli değildir. "Darbeciler ve polisler birbirini böyle yaratır".

Yani darbeci bir gelenekle cumhuriyetinizi oturtmuşsanız eğer, bu "miras" kanınızda dolaştığı sürece, doymuş askeri darbe potansiyelinizi, doymamış polis darbesi potansiyeline dönüştürebilirsiniz. Örgütlenmenin zorunlu olarak oluşturduğu halkalardan biri kopunca da, diğer uçları aşağı doğru sallanmaya başlar. Halkaların sağlamlığı da her zaman kurtuluş olmayabilir. Tıpkı Guatemala'da Geo Maker Thomson'un planlı biçimde müfettiş Charles Peifer'i öldürmeye çalışması gibi.

***

Ve geçiyoruz Guatemala'nın "Vuelto del Mico" demiryoluna. Otorayın şoförü Juambo, polis şefi Charles Peifer (Konuk Bay olarak geçiyor), Geo Maker Thompson Vuelto del Mico'ya doğru hızla gidiyorlar. "Birdenbire bir kavis. Bir şey yapabilecek zaman yok." Juambo arabanın birdenbire yönetimsiz bir şekilde raylardan çıkmaya başladığını görünce kendini atıyor. Otoray "içindeki saygıdeğer konukla birlikte" boşluğa yuvarlanıyor. Charles Peifer bir daha kendisine gelemiyor. Sabaha karşı da ölüyor. Geo Maker Thompson Chicago ile telefon bağlantısı kurmaya çalışıyor. Cızırtılar arasında bağırmak zorunda kalıyor.

Sonuç, Saygıdeğer Konuk Bay Peifer ölü, diğeri yaralı.

Sonra mı? Sonrası açık, Chicago patronları Guatemala'ya ilhak etmekten vazgeçmek zorunda kalıyorlar. Kazayı ve kazada ölen "Konuk Bay"ı unutturmak mümkün olmuyor. Her şey çorap söküğü gibi çözülüyor.

Soruşturma tamamlanıyor.

Nereden aklıma geldiyse?

CUMHUR GAZİOĞLU

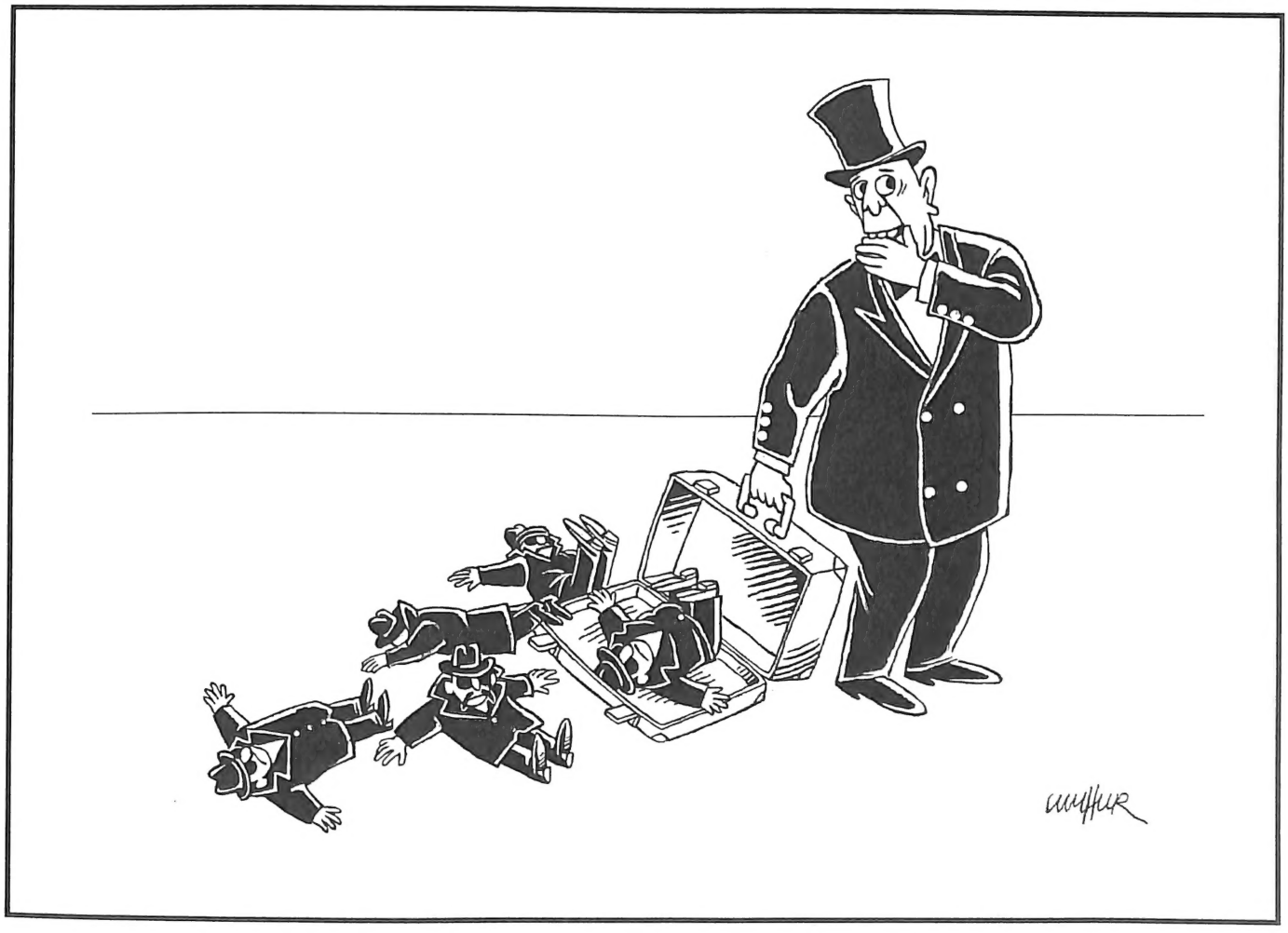

RUHİ TEK TREN PENCERESİNDEN

DOĞRU ADAM

Tren sallandı. Düzlüğe çıktı. Adam "Platon"un Devlet'inin 1. cildini aldı. Yüksek sesle okumaya başladı: "O halde bir şeyin usta koruyucusu, bekçisi aynı zamanda o şeyin usta hırsızıdır." -Evet- "Öyleyse, doğru adam, paraya bekçilik etmesini biliyorsa, çalmasını da bilir." "Ne diyeyim? Söylediklerimizden bu çıkıyor." dedi. "O halde, sonunda doğru adamın bir hırsız olduğu ortaya çıkıyor. Bunu Homeros'tan öğrenmişe benziyorsun; çünkü o da Odyssesus'un ana tarafından dedesi Aulykos'u över, **hırsızlıkta, yalan yere yemin etmekte bütün insanlardan üstün olduğunu söyler...** Doğruluk bir tür hırsızlık sanatıdır, tabi dosta faydalı, düşmana zararlı olmak şartıyla... Öyle demek istiyordun değil mi"
Adam sustu.
Genç yolculardan biri güldü.
— Bak bizimkiler ne kadar "doğru" dedi.
— A'dan Z'ye seçilmişten atanmışına kadar hepsi bu mantıkla hareket ediyor.
Makinist düdüğünü öttürdü.

POLİTİKACILAR

Tren hareket etti. Yolculardan biri sordu:
— Bu vatan kime minnettar?
Pencere kenarında oturan, soru kendisine sorulmuş gibi yanıtladı:
— Bunu bilmeyecek ne var? Politikacılara minnettar! dedi.
— Neden?
— Politikacılar, yani kötü olanları milletin gözünü boyarlar, yalnızca kendi midelerini düşünürler, milleti oyalamak için hergün ipe sapa gelmez gündem yaratırlar, sözlü-yazılı medya ile el ele verip geyik muhabbeti, kayıkçı kavgası yaparlar, zaman zaman şahlanıp kükrerler, mangalda kül bırakmazlar, kişnerler, anırırlar, öterler, tepinirler, milletin hem anasını beller, hem dalgasını geçerler. Bunları yaparken utanmazlar, hazineyi soyarlar... Öldürürler, öldürtürler vicdan azabı çekmezler. Millet onları yani kendisini ve anasını belleyen bu politikacıları alırlar, başının üstünde tutar, onlar da en yüksek yönetim yerlerine gelir.
— İyileri yok mu?
— Elbette vardır. Yani olması lazımdır. Parti liderleri ve mafya kendilerine uygun kişileri politikacı yapar, cilalar ve parlatır vitrine koyar.
Tren yoluna devam eder.

MURAT SAYIN

MURAT ÖZMENEK

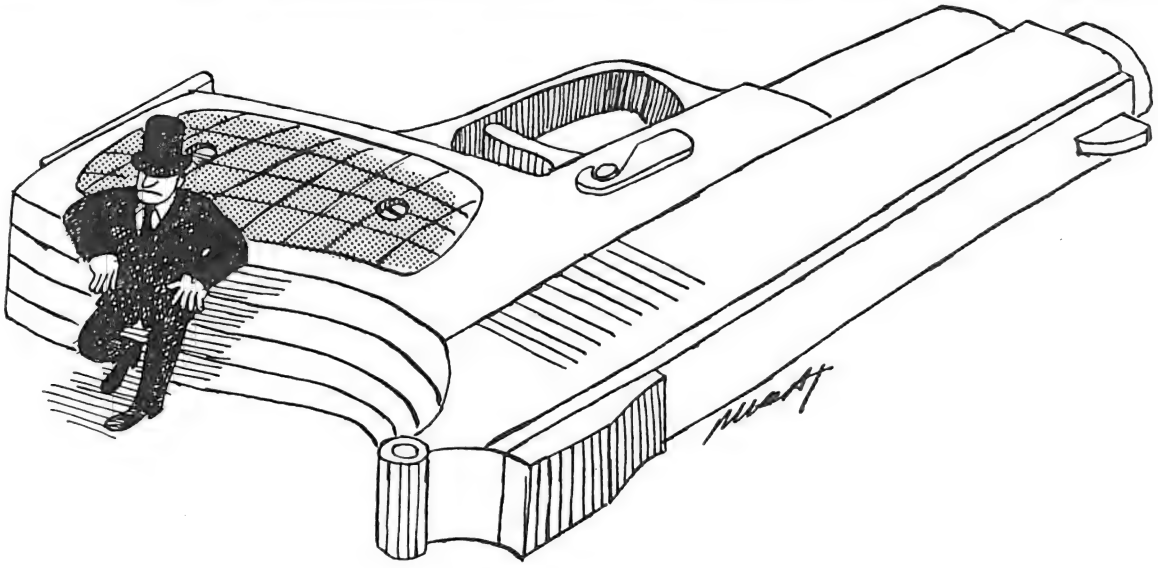

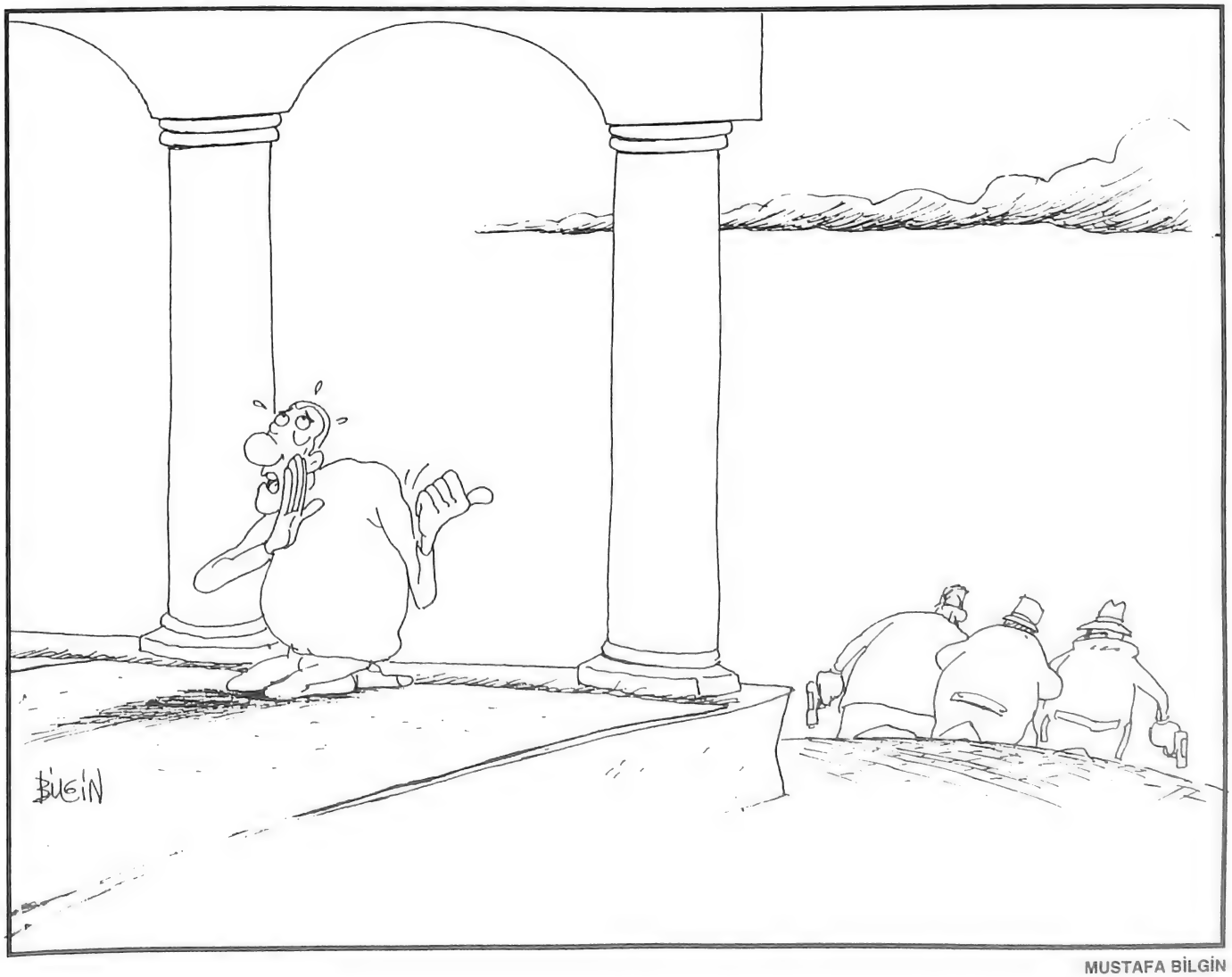

MUSTAFA BİLGİN

OĞUZ GÜREL

MİLKO DİKOV

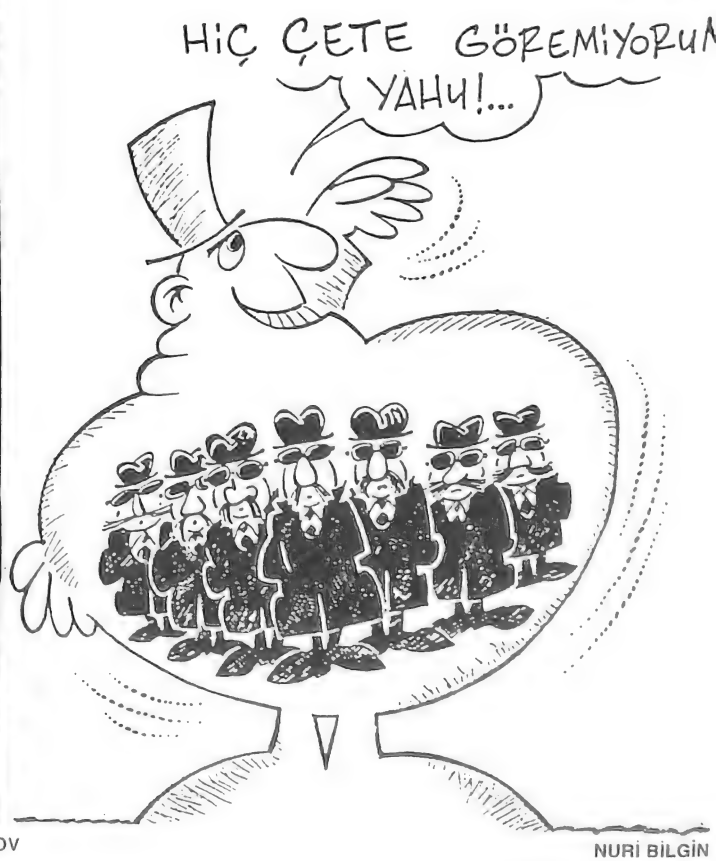

NURİ BİLGİN

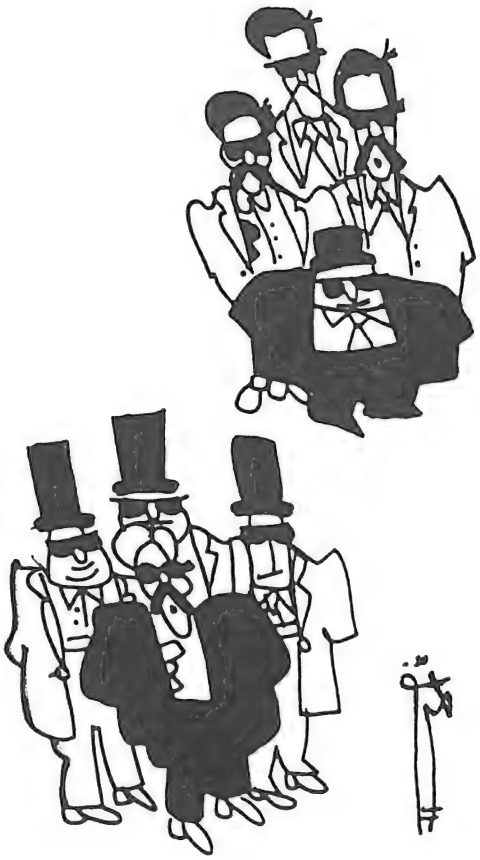

METİN PEKER

ERDOĞAN KARAYEL

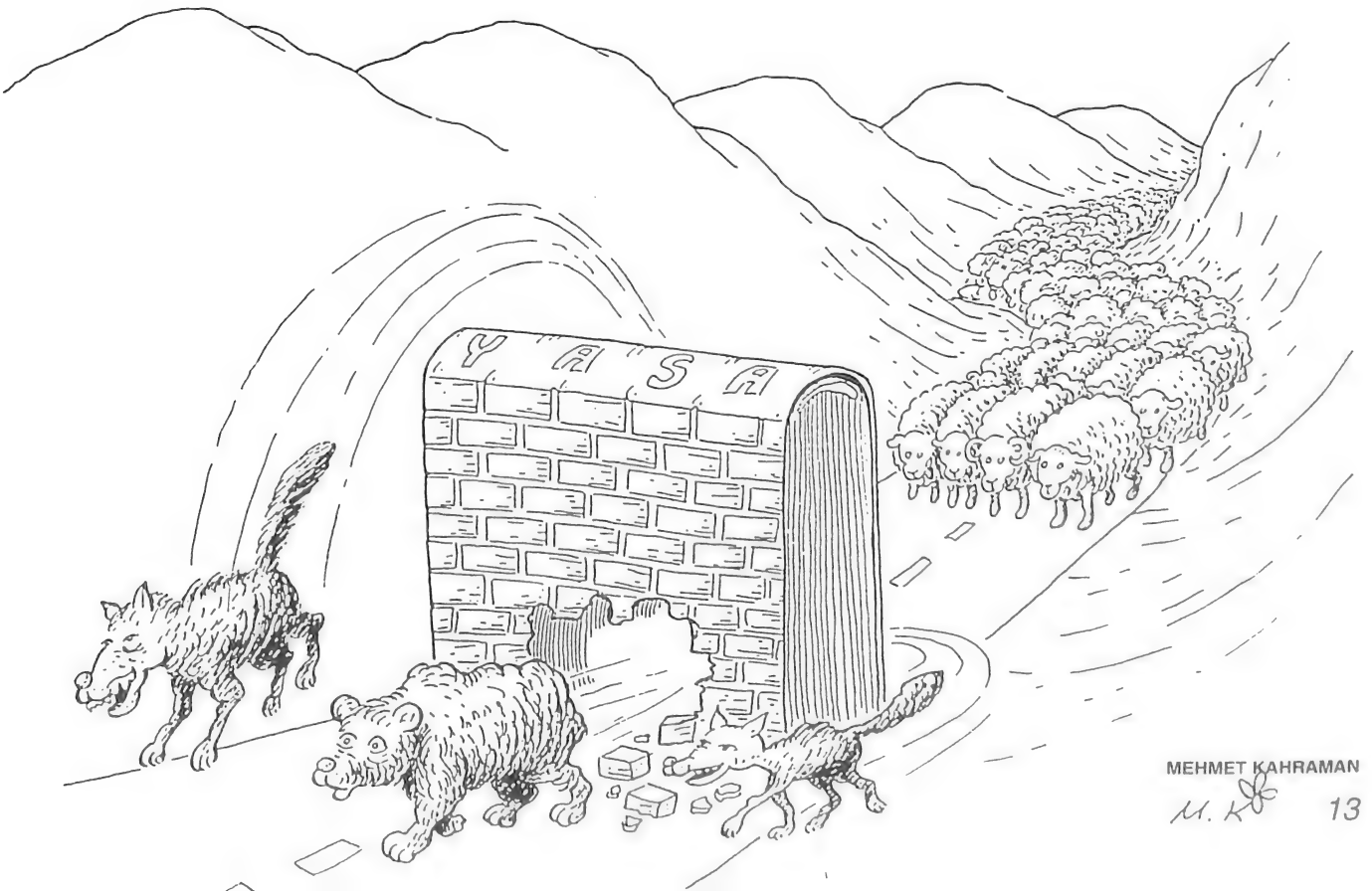

MEHMET KAHRAMAN

M. K

GÜLDÜŞÜN ÇORBASI

■

ÖZGÜR ARHAVİLİ

■

CEP DELİKMİŞ-CEPKEN DELİKMİŞ...

UMURUNDAYDI SANKİ... CEP TELEFONU VAR YA!..

Türkiyamızda "cep telefonu sendromunu" Güldüşün boyutunda ilk döşeyenlerdenim... "İyi atıyorsun hatlar boş galiba..." Şaka bu yana veya o yana; gerçekten, ilk "Ayranımız yok içmeye cep T.L.fonlarıyla gideriz..." başlıklı yazım okunduğunda, özellikle cep telefonlarına saldıran ilklerden bazı az gelişkinlerin sözlü alınganlıklarına hedef olmuştum... Özenti dolu sanal dünyalarında, önemli adam olma sevdasındaki bu insanların trajikomik alınganlıklrı beni Güldüşün boyutlarında etkilemişti... Teknolojinin getirdiği iletişim kolaylığına karşı olduğumu söyleyenler de olmuştu. Daha farklı şeyler de... Tüm bu yaklaşımlar bir bağlamda; "Ben Çanakkale boğazı deyyom, onlar yandı dötümün ağzı deyyo!.." Delikanlılık özdeyişine uygun düşüyor idiyse de yine de cep telefonuyla ilgili yazmamaya özen gösterdim. Ta ki son otobüs tahrikine dek

— Otobüs tıklım tıklım. Dışarıda sıcaklık 35 dereceden fazla... Otobüsün içini söylememe gerek yok galiba... Karşımdaki Deve'yi "paralı turbanlıların çığlığı kadar sinir bozucu" cep T.L.fonunun sesi, önemli adam edasıyla harekete geçirdi. El, kol, pazu ve omuzu ile (seri bir şekilde) ortak ritmi tutturan deve belinden çektiği telefonu kulağısına götürdü... Beni, Deve'nin bu debelenmesi değil de. Deve'de gördüğü Cep T.L.fonu ile tahrik olup, belindeki Cep T.L.fonuna saldıran sağ böğrümdeki Angut'un; üç hilal yüzüklü sağ eliyle telefonunun tuşlarına basarak; "Gardaş, selamünaleyküm! Cep T.L.fonu almışsın hayırlı olsun!.." şeklindeki İslam-Türk sentezli Absürd Arınmas öfkelendirdi... Dahası çıldırttı... İlk durakta adamı otobüsten attım... "Burda daha iyi atıyorum kalibam. Anlaşılan hatlar hepten boş kalibams..." Gerçi beni tanıyanlar ulan atmışsındır adamı! Senin ki belli mi olur?! diyordur demesine de ben yine de bu yazıda adamı değil de kendimisi atayım otobüsten...

Az gelişkin körgüsüzlerin, Anektodot'lara kaynak Cep T.L.fonu ile yarattıkları tahriklerden bazı fragmanlar sunaceğim size. Gelin bize; eğerkime tahrik olmayadiyseniz, bellikime bana tahrik olmuşsunuzdur... ossun...!

Genelde cepli kız magandalarıyla, kent maganlarını ayırt etmek zor ise de bazı ayrışan yanlara da sahipler. Örneğin, kız magandaların bir eli kulağında bir eli burnundadır. Etrafı pek izlemezler. Kent magandalarının ise, bir eli kulağında diğer eli mazlumundayken lineer sapık bakışlarıyla etrafındaki apış aralarını izlerler. Birbirlerine zaman zaman bozuldukları olur... Hatta küfrettikleri de... Eğer bunlardan biri aheste aheste cepte konuşurken, cebindekini çıkarıp ecele ecele metro duvarını suluyorsa; diğeri, "Bak! Bokigötluya (Götüboklunun şehercesi amcası) Cep T.L.fonu da var. Kören adam sanacak. Duvara işiyi..." şeklinde kent kültürünü zenginleştirme işlevini yerine getirmekten çekinmez... Bir de bunların dişilleri var. Özellikle papatya patentli magandiye grubu... Bu grubun en büyük zevki, seyir halinde, ağızlarında sigara -ki son günlerde puroya da alıştılar- bir eli direksiyonda iken, diğer elinin başparmağıyla Cep T.L.fonlarının tuşlarına basmak...

Fragmanlar bitmez. Çünküme; bu tiplemeler bulvar üstünde/altında mantar biter gibi bitiyorlar. Bakın şöyle bulvarların üstüne/altına (metro), buralar meşkül, önemli adam özentili kimliklerin hareketliliğiyle dolu. Hepsinin bir eli cep'te, diğer eli telefonsuz cep'te... ya da bir eli cepte bir eli burnunda... İzleyin bunları. Çoğu Cafe'ye kahveye, barlara vb. yerlerde soluklanan işsiz lümpen takımı.

Biliyorsunuz Özal döneminin, baş döndürücü köşe dönücü sloganlarından biri de "Her eve T.L.fon" idi. Onu istenmeyen türevi; Adı Mesut göbek adı İsyankâr'ın sloganı da "Her ele T.L.fon" oldu... Verdiler herkesin eline... Bu herkeslerimiz; az gelişmişliğimizin ulusal perspektif haritasını çizercesine, batıda, şarkta, parkta, trende, otobüste, damda, hamamda, kentte, köyde, kırda, bayırda, çayırda ve de ulusal rahatlama merkezimiz tuvalette; ellerinde cep T.L.fonu ile voltaliyorlar. Adamlar adeta cep misyonerleri... Dahası teknoloji soytarıları gibiler...

[Devamı bu hafta, haftaya pardon Gelecek ayda, Kasım'da]

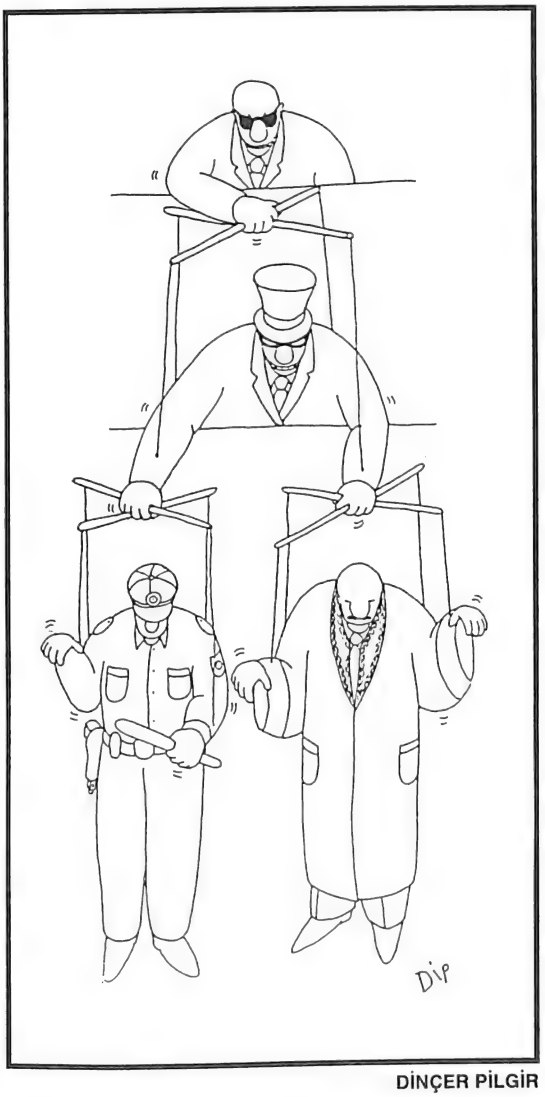

DİNÇER PİLGİR

ALİ FUAT SÜER

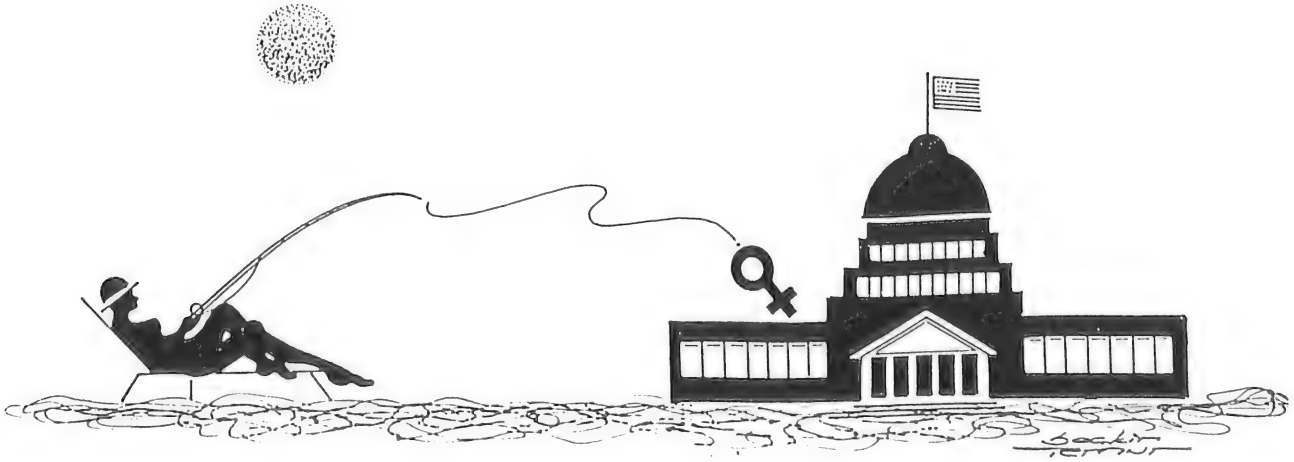

SEÇKİN TEMUR

ALTAN ÖZESKİCİ

KARİKATÜRİST ANEKTOTLARI

■

YENER ÇAKMAK

■

MÜSRİF

Bir gün Çaylak Tevfik, yine her zamanki gibi para sıkıntısından söz ederken, yayınladığı mizah gazetesinin karikatüristliğini yapan Ali Fuat Bey:

"— Çok müsrifsin... Har vurup harman savuruyorsun..." der.

Çaylak Tevfik şaşırarak sorar:

"— Nedir israfım söylen misin?"

Ali Fuat Bey:

"— Sokaklardan izmarit toplamak varken sen sigara içiyorsun. Han odaları dururken gidip otelde yatıyorsun. Gezginci piyazcılara tenezzül etmeyip lokantada karnını doyuruyorsun... Ee... İnsaf et, bunlar müsriflik değil de nedir?"

KARAGÖZ'ÜN SAHİBİ ALİ FUAT BEY

Karagöz gazetesi sahibi Ali Fuat Bey, adı bilinen ilk Türk karikatürcüsü, istibdat döneminin Jön Türk'ü, 1908 II. Meşrutiyet döneminin ilk mizah gazetesi yayıncılarından. İri yarı, göbekli bir zattı. Zarif, hoş ve sohbet sever, neşeli bir adamdı. Mutlakiyet devrinde, Bahriye Matbaası müdürlüğünde bulundu. Matbaada hastalanan ve ölen işçiler ve memurlar hakkında, vazifelerini ima eden mizahî ve beyitler söyler, etrafındakileri güldürürmüş. Bunlar, Fuat Bey'in mizahçılık hüviyeti taşıdığını gösteriyor.

İki örnek sunuyorum:

* Kırıla kırıla öldü kırmacı Sadettin.

* Tavlanamadı gitti tavcı Ahmet.

CEM KENAN ÖNGÜ

ŞENOL BEZCİ

YÜKSEL BAYRAM

AHMET ERKANLI

TURGAY KARADAĞ

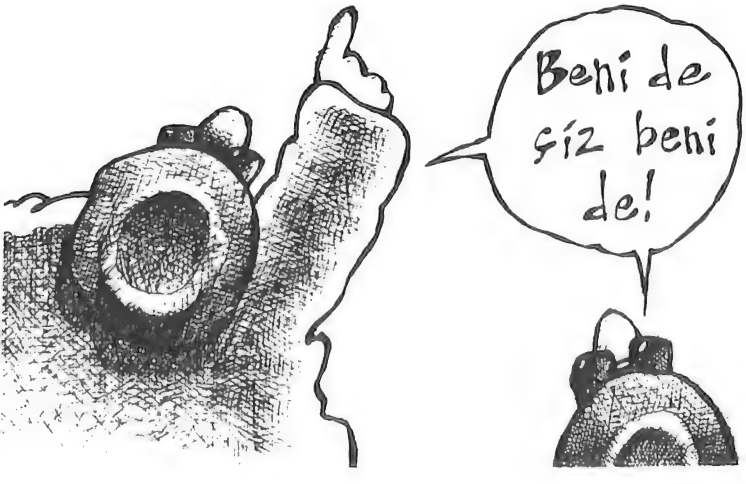

YİĞİT ÖZGÜR

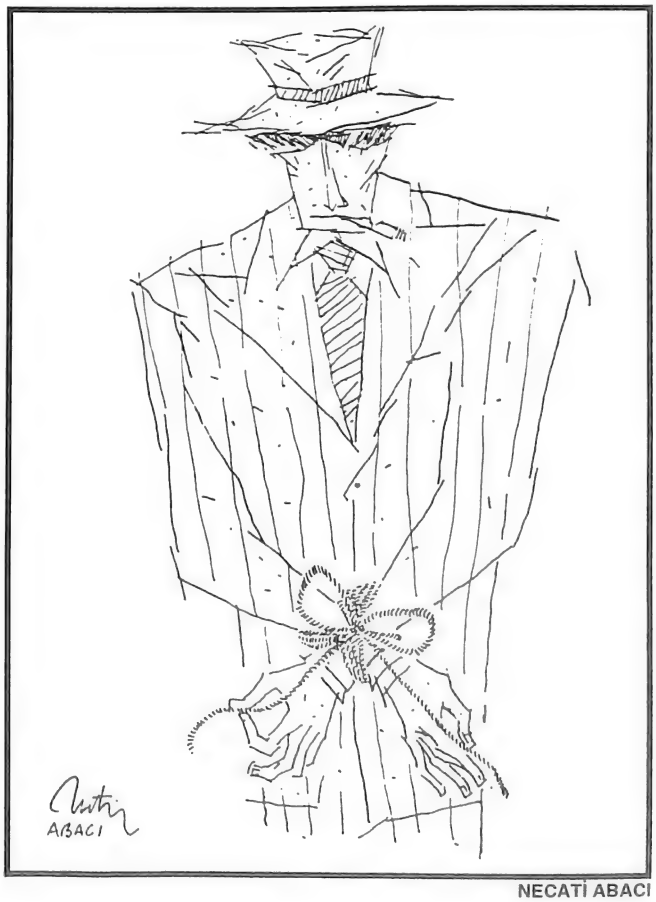

NECATİ ABACI

MUSTAFA İZBERK

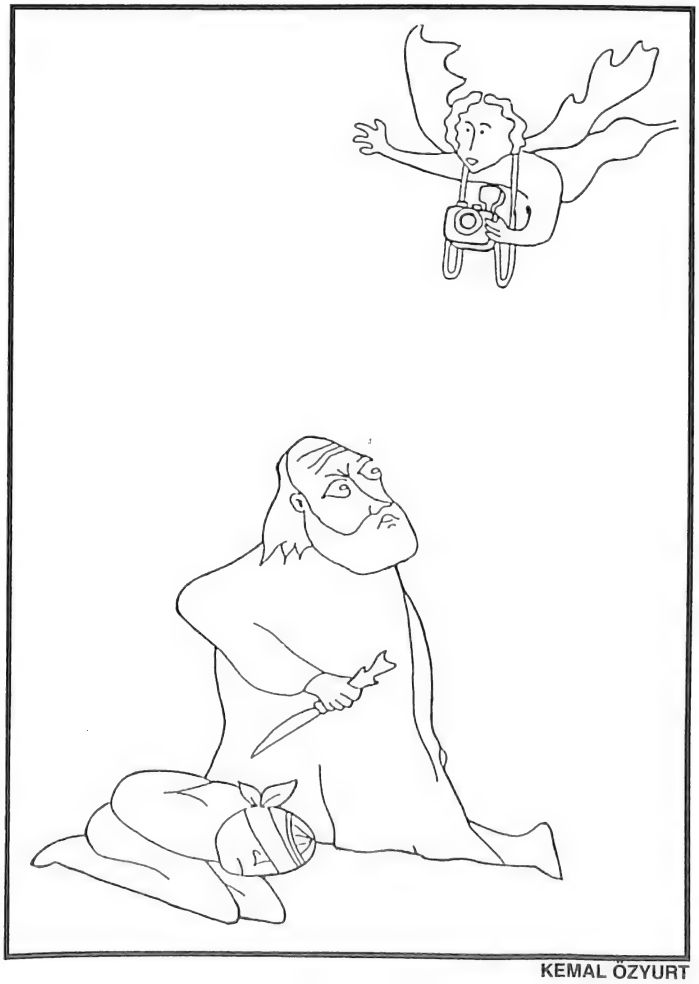

KEMAL ÖZYURT

HABERLER

KARİKATÜR OKULU EĞİTİME BAŞLADI

Karikatürcüler Derneği'nin İstanbul Karikatür ve Mizah Müzesi'nde düzenlediği karikatür kursları başladı. 22 öğrencinin katılımıyla başlayan kursta çizim teknikleri, espri bulma yöntemleri öğretiliyor ve çizgi eleştirileri yapılıyor. Raşit Yakalı ve Devrim Demiral yönetiminde sürdürülen ve her yaş grubuna açık olan kurslar üç ay sürcek. Katılanlara kurs bitiminde sertifika verilecek.

TURİSTE PORTRE KARİKATÜRLER

Bodrum'da karikatürcü Mustafa Bora'nın kale önüne kurduğu karikatür standı oldukça ilgi çekiyor. Bu standta anında portre karikatürler çizen Bora, "Her yaz Bodrum'da yaklaşın bin beş yüz karikatür çiziyorum. Bunların arasında her ırktan insan var. Dünyanın dört bir yanından gelen turistler evlerinin bir köşesine bu karikatürleri asıyorlar." diyerek mesleğinin boyutlarını çizdi.

14.GABROVO KARİKATÜR YARIŞMASI/BULGARİSTAN

Üç dalda düzenleniyor:
1. Karikatür, 2. Mizahi veya hicivsel grafik, 3. Mizahi fotoğraf.
Tema: "Dünya güldüğü için ayakta kalır." (The world lasts because it laughs).
Katılım ödemesi: 25$
Boyut: Maksimum 35x50 cm
Teknik, serbest. Sayı: Her dalda en çok 5'er karikatür.
Karikatürlerin arkasına kimlik bilgileri büyük harflerle yazılmalı, hangi dalda katıldığı ve satış fiyatı belirtilmeli. Yapıtla birlikte sanatçının fotoğrafı da isteniyor. Yapıtlarının geri gönderilmesini isteyenler 20$ yatırmalılar. Katılım parası ve posta parası ödemek için banka hesabı şöyle:
House of Humour and Satire account no 1110017710, bank code 20081419, United Bulgarian Bank. - Gabrovo Branch.
Yarışma albümünü edinmek isteyen sanatçılar yukardaki belirtilen hesaba 35$ ödemek zorundalar.
Ödüller: Büyük Ödül: Altın Ezop heykelciği ve sertifik ve 2001 binealine davet, Gabrovo ödülü Gasgar heykelciği ve sertifika, Halk Mizah Uluslararası Vakfı Ödül: Gümüş Pelikan heykelçiği ve sertifika. Ayrıca çeşitli özel ödüller var.
Son katılma tarihi: 1 Mart 1999.
Adres: House of Humour and Satire, P.O. Box 104, 5300 Gabrovo-Bulgaristan
Tel: (+.59-66) 27229; Fax: (+359-66) 26989.

BAŞOL'UN KARİKATÜRÜ ANDROMEDA ALBÜMÜNDE

İtalya'nın Trento kentinde düzenlenen, 50 ülkeden 800 karikatür sanatçısının katıldığı karikatür sergisinde Türkiye'den Erdoğan Başol'un yapıtı yer aldı. Bu yıl 15.si düzenlenen serginin teması "Aç Dünya" olarak belirlenmişti. Başol'un karikatürü serginin albümünde de yayımlandı. Sergi karikatürleri kartpostal olarak da çağıltılarak dünyanın birçok ülkesine gönderildi.

20. YOMİURİ KARİKATÜR YARIŞMASI/ JAPONYA

İki dalda düzenleniyor: Konulu ve serbest dal.
Konu: "Teşekkür" (Thanks)
Sayı: En fazla üç yayımlanmamış orijinal karikatürle katılınabilir.
Boyutlar: 29.7x42 cm'den büyük olmamalı. Teknik serbest.
Ödüller: Büyük ödül: 2 milyon yen, Hidezo Kondo ödülü: 1.5 milyon yen, Altın ödül: 500 bin yen, beş özel ödül: 300 bin yen, otuz para ödülü: 100 bin yen.
Son katılma tarihi: 30 Ekim 1998
Adres: Yomiuri International Cantoon Contest Section, The Yomiuri Shimbun, 1-7-1, Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo 100-8055 Japan.

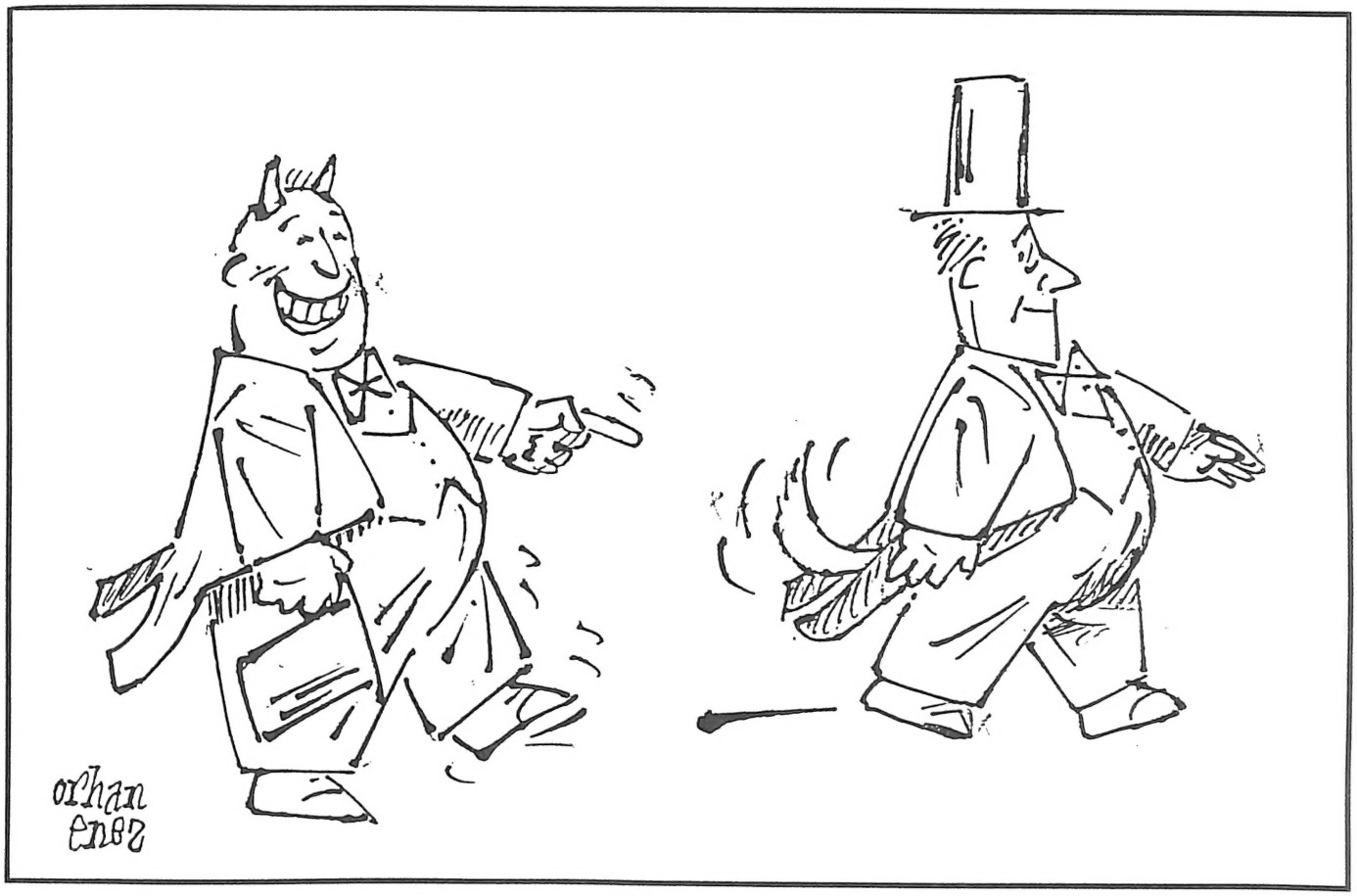

ORHAN ENES

ÇEVREMDEKİLER — GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU

cete

DEVLETİN BU HADİSEYLE İRTİBATLANDIRILMASINI DOĞRU BULMUYORUM!..

MUSA KART
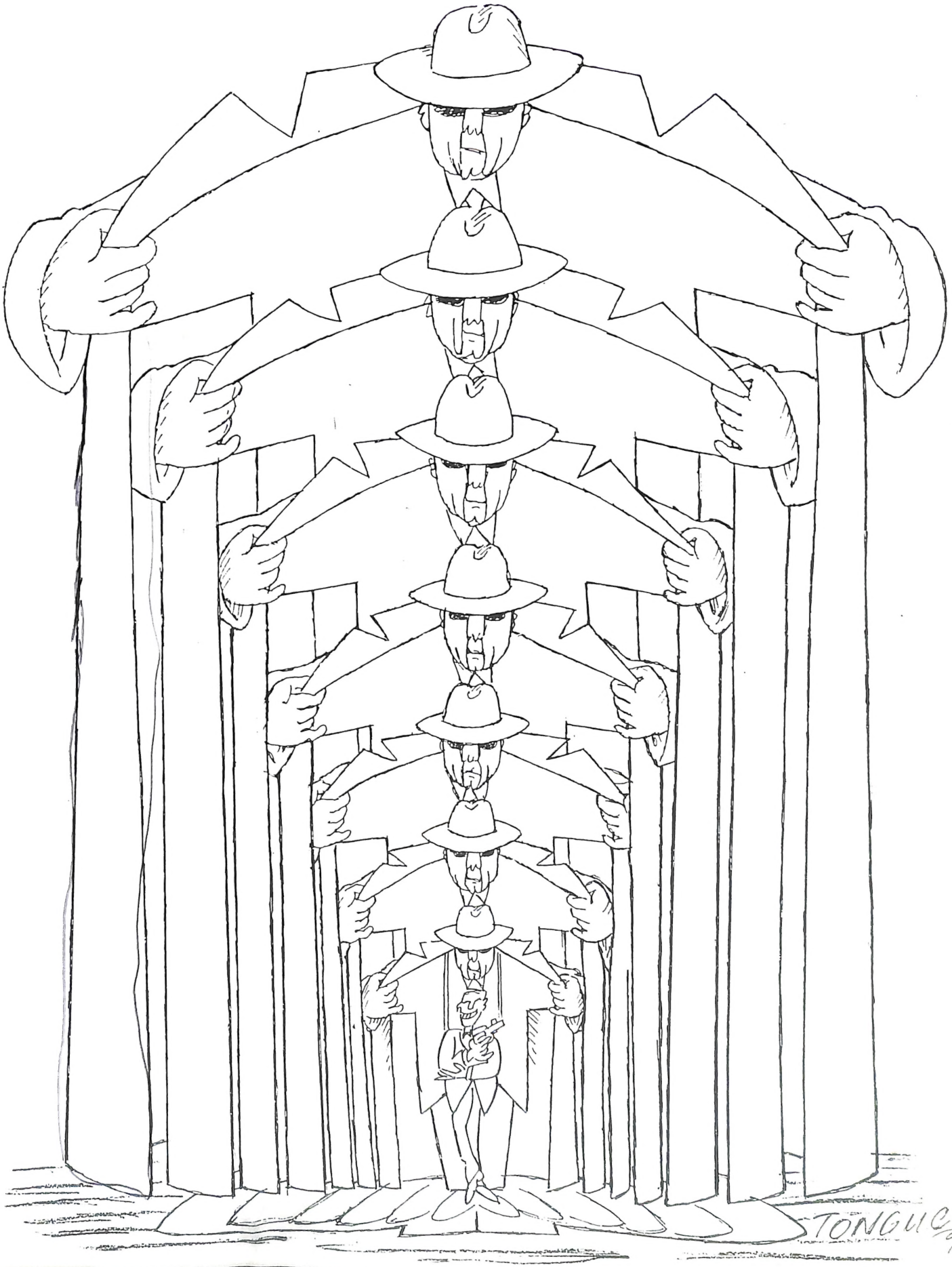
TONGUÇ YAŞAR